

SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Núm. 156

Gener 2003

QUÈ CAL SABER?

MÉS ANGLICISMES EN ELS TEXTOS CIENTÍFICS

En els números 145, 118, 53 i 28, entre d'altres, fèiem esment d'una sèrie de termes propis de la llengua anglesa que sovint s'interfereixen amb els equivalents catalans i que constitueixen, per tant, anglicismes innecessaris que cal bandejar dels nostres textos científics. Avui presentem un altre tipus d'anglicismes, que podríem anomenar «tipogràfics». En els textos científics hi ha un seguit de regles tipogràfiques que determinen la composició del text. Com que la majoria dels articles que llegim són en anglès i els programes de tractament de textos amb què treballem sovint són configurats per defecte per a aquesta llengua, moltes vegades componem el text a la manera anglesa sense adonar-nos-en. De la mateixa manera que en aquest tipus de text cal respectar la normativa gramatical, també és convenient emprar les normes tipogràfiques tradicionals catalanes. Heus ací uns quants exemples d'aquesta mena d'interferències.

En català s'empren preferentment les **cometes baixes** (« »), igual que en castellà i en francès, per bé que no deixem espai entre aquests signes i els mots que emmarquen, a diferència del francès, que sí que n'hi deixa. L'anglès empra les **cometes altes** (" ").

En anglès és costum que, en les bibliografies, el volum i les pàgines a què fem referència siguin escrits sense abreviacions; per exemple, «58(3): 301–315». En català és més tradicional fer-ho amb abreviacions, com ara «vol. 58, núm. 3, p. 301-315» (les abreviacions, però, poden canviar). Fixeu-vos també en la diferent llargària del guionet que separa la primera pàgina de l'última.

El **guió** o **guió llarg** (—) (no *guió em*) s'usa, igual que en anglès, per a emmarcar un incís en el discurs. En català han d'anar units a la primera i a la darrera paraula de l'incís. Escriurem, doncs, «els ratolins que han perdut més pes —els més mal nodrits— presenten...», i no «...que han perdut més pes—els més...» (com fa l'anglès) o «...més mal nodrits — presenten...». Si el guió final coincideix amb un punt, hem d'ometre el guió. Aquests incisos s'han d'emmarcar amb guions llargs o amb parèntesis, però no amb altres tipus de guions.

En català el **guió mitjà** (–) (no *guió en*) no és gaire usat, mentre que en anglès sí —per a separar dues xifres o en un terme en què apareixen cognoms que pertanyen a autors diferents. En català, aquest guió es pot utilitzar per a separar els grups d'àtoms d'una molècula amb l'enllaç simple (com ara «CH₃–CH₂–OH»). Aquest guió és molt semblant al menys de les expressions matemàtiques (que queda activat automàticament quan feu servir l'editor d'equacions o el mode matemàtic del vostre programa de tractament de textos), com ara «2x – y = –34» (noteu que totes les incògnites han d'anar en cursiva). Així doncs, no escriurem «el model Singer–Nicolson», ni «p. 34–87», sinó «el model Singer-Nicolson» i «p. 34-87».

Podem trobar més informació sobre aquestes qüestions al *Manual d'estil*, de Josep M. MESTRES *et al.*, 2a ed. rev., Barcelona, Eumo, 2000, i també —des d'un punt de vista més relacionat amb els textos científics— en l'article de Gabriel VALIENTE «Modern Catalan Typographical Conventions», *TUGboat*, vol. 16, núm. 3 (1995), p. 329-338.